

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 16798/2024
24.09.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ..., чији је пуномоћник Едвин Прелић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Ермедин Ђућевић, адвокат из ..., ради стицања без основа, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2146/23 од 24.10.2023. године, у седници одржаној 24.09.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2146/23 од 24.10.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сједници П 35/20 од 03.12.2020. године, усвојен је тужбени захтев па је обавезан тужени да тужиоцу на име стицања без основа исплати износ од 24.000 евра са каматом по основној есконтној стопи Европске централне банке коју утврђује НБС у динарској противвредности почев од 28.07.2011. године као дана доспелости па до коначне исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова поступка исплати 364.380,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2146/23 од 24.10.2023. године, укинута је пресуда Основног суда у Сјеници П 35/20 од 03.12.2020. године и пресуђено тако што је ставом првим изреке, усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу на име стицања без основа исплати 24.000 евра са каматом по основној есконтној стопи ЕЦБ коју утврђује НБС у динарској противвредности почев од 01.11.2012. године, као дана доспелости, па до коначне исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев за исплату камате на износ од 24.000 евра по основној есконтној стопи ЕЦБ коју утврђује НБС у динарској противвредности за период почев од 28.07.2011. године до 31.10.2012. године, као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова поступка исплати 656.380,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију из свих законских разлога и неблаговремену допуну ревизије коју овај суд није разматрао.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. ЗПП, у вези члана 403. став 2. тачка 3. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП не представља разлог за изјављивање овог правног лека, на основу члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању (на главној расправи пред другостепеним судом) тужилац је сазнао од туженог да његов брат планира да подигне кредит код Европског инвестиционог фонда за развој малих и средњих предузећа преко извесне ВВ из ... (са којом је тужени био у контакту само преко мејла), који за обраду кредита узима 0,5 % од тражене суме. Тужилац је затражио од туженог да и њему помогне у добијању кредита за његове две фирме у износу од 1.200.000,00 динара, на шта је тужени пристао. Тужени је обавестио тужиоца да је потребно да достави документацију за своје фирме ради добијања кредита и новац за обраду документације за ВВ (укупно 33.000 евра). У ту сврху, тужилац је дана 28.07.2011. године дао туженом део потребног износа тј. 24.000,00 евра, како би га тужени однео у ... и предао ВВ. Том приликом, тужилац је туженом дао и 150 евра на име трошкова путовања. О примопредаји новца је сачињена признаница на којој је констатовано да ВВ дана 28.07.2011. године (са њеним потписом) потврђује да је од АА примила 24.000 евра као аванс за пословни аранжман који је дужна да одради за његово предузеће, а коју признаницу је истог дана потписао и тужени у својству сведока. Тужени није поступио по налогу, већ је наведени новчани износ предао ГГ (којег је и тужилац познавао) како би га проследио ВВ, уз сагласност тужиоца. ГГ је потом тај новац по налогу ВВ предао лицу по имену ДД, да би новац на крају завршио код лица по имену БЂ. Тужилац није добио тражени кредит због неиспуњавања услова (како је то ВВ саопштила туженом преко мејла), након чега је тужени изгубио сваки контакт са њом. Тужиоцу није враћен његов новац.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је усвојио тужбени захтев са образложењем да је између парничних странака закључен уговор о налогу у складу са одредбом члана 749. став 1. ЗОО, да тужени налог није извршио лично у складу са чланом 753. став 1. ЗОО, већ је извршење, предају новца, поверио другом лицу ГГ без дозволе налогодавца, у овој парници тужиоца, и није пружио суду доказе да је на то био принуђен према околностима како је то предвиђено ставом 2. члана 753. ЗОО. Због тога, тужени одговара за рад заменика, у конкретном случају ГГ, јер је својом вољом увео треће лице у циљу испуњења уговора, а није прибавио сагласност тужиоца ради давања новца трећем лицу, из чега произлази да је одступио од датог налога тужиоца, због чега одговара за штету, на основу одредбе члана 262. у вези са чланом 269. ЗОО. Одлучујући о приговору застарелости, другостепени суд је закључио да потраживање тужиоца није застарело јер је тужилац за штету сазнао 31. октобра 2012. године, када је требало коначно да се оствари кредит, а како га је мејлом обавестио тужени тада ће отићи „горе у БГ“ ради повраћаја новца, а тужбу је поднео 05.06.2017. године, то објективни рок од пет година из члана 376. ЗОО није истекао. Тужиоцу је досуђена и камата почев од 31.10.2012. године, по стопи како је то постављено тужбеним захтевом, а на основу члана 277. став 1. ЗОО.

По налажењу ово суда правилно је другостепени суд применио материјално право.

Уговором о налогу обавезује се налогопримац према налогодавцу да за његов рачун предузме одређене послове (члан 749. став 1. ЗОО). Од добијеног налога налогопримац може одступити само са сагласношћу налогодавца, а када му због

краткоће времена или из ког другог узрока није могуће тражити сагласност налогодаваца, он може одступити од налога и упутства само ако је по процени свих околности, могао основано сматрати да то захтевају интереси налогодавца (члан 752. став 1. ЗОО), ако налогопримац прекорачи границе налога или одступи од добијених упутстава ван случаја предвиђеног у претходном ставу, неће се сматрати за налогопримца, већ за пословођу без налога, изузев ако налогодавац накнадно одобри оно што је урадио (став 2. овог члана). Налогопоримац је дужан извршити налог лично (члан 753. став 1. ЗОО), извршење налога може поверити другоме само ако му налогодавац то дозволи, као и ако је на то принуђен околностима (став 2.), у тим случајевима он одговара не само за избор заменика, него и за упутства која му је дао (став 3.), у осталим случајевима он одговара за рад заменика, као и за случајну пропаст или оштећење ствари, који би се догодили код заменика (став 4.), а налогодавац може у сваком случају захтевати непосредно од заменика извршење обавезе из налога (став 5.).

Кроз одредбу члана 262. ЗОО изражено је основно правно начело према којем дужник мора извршити уговорну обавезу коју је преузео закључењем уговора (члан 17. став 1. ЗОО). Следом изнетог, дужник не може поверити испуњење своје уговорне обавезе трећем лицу ако његов уговор са повериоцем има карактер уговора који је закључен с обзиром на лична својства дужника (уговор *intuitu personae*). Када дужник својом вољом уведе треће лице у сферу испуњења уговора, одговара за рад свог заменика (члан 753. став 2 ЗОО) исто онако као што би одговарао да је сам испунио обавезу, а код уговра о налогу одговара и за упутства која му је дао (члан 753. став 3 ЗОО). Не би се могло сматрати да се дужник понашао савесно и поштено (члан 12. ЗОО) ако је са дужном пажњом изабрао свог заменика, али му је дао неадекватна упутства у погледу извршења обавезе. У сваком случају неопходно је да се са ангажовањем трећег лица сагласи и налогодавац и да се детаљно упозна са свим околностима и о пословима и радњама које се обављају за његов рачун.

У конкретном случају тужени је ангажовао треће лице да изврши уговор о налогу који је закључио са туженим, при чему се тужени није сагласио, па је тако одступио од датог налога тужиоца, како у погледу тога које лице треба да изврши налог (налог је требало да изврши тужени лично), тако и у погледу садржине налога (да се новац преда тачно одређеном лицу – ВВ), одлучивши се да уместо њега налог изврши треће лице (ГГ) а о томе није обавестио тужиоца. Сврха уговора се није остварила, а новац је нестао. Због тога је тужени у обавези да сагласно одредби члана 262. став 2. да тужиоцу накнади причињену штету која се огледа у томе што му новац који је предао туженом ради испуњења уговора о налогу није враћен.

Нису основани наводи у ревизији туженог да је потраживање тужиоца застарело, јер субјективни рок застарелости потраживања накнаде штете из члана 376. став 1. ЗОО од три године од дана када је оштећених дознао за штету и за лице које ју је учинило, мора бити у оквиру објективног рока од пет година прописаног одредбом члана 376. став 2. ЗПП. Како је тужилац за штету сазнао 31. октобра 2012. године, а тужбу у овој парници је поднео 05.06.2017. године то је његово потраживање, по наводима туженог застарело.

Међутим, одредбом члана 376. став 3.ЗОО, прописано је да потраживање штете настале повредом уговорне обавезе застарева за време одређено за застарелост те обавезе.

Општи рок застарелости износи десет година према члану 371. ЗОО, којим је прописано да потраживања застаревају за десет година, ако законом није одређен неки други рок застарелости.

У конкретном случају странке су закључиле уговор о налогу и уговориле обавезу туженог да испуни налог тужиоца – да преда новац одређеном лицу које је

требало да помогне тужиоцу у добијању кредита за његове две фирме. У тој ситуацији тужени није одговоран по правилима о деликтној одговорности, већ по правилима уговорне одговорности, тако да се примењује општи рок застарелости из члана 371. ЗОО, који износи 10 година. С обзиром да до реализације кредита није дошло, то је тужиочево потраживање доспело 31.10.2012. године, када је требало да се коначно реализује кредит, а како је тужбу поднео 05.06.2017. године, то није истекао општи рок застарелости из члана 371. ЗОО, те је тужени у обавези да тужиоцу накнади штету у висини датог новчаног износа, применом основног начела и општег правила из члана 17. и 262. ЗОО, због чега наводи ревизије туженог да је погрешно примењено материјално право нису основани.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу трећем изреке.

Врховни суд је одбио захтев туженог за накнаду трошкова за састав одговора на ревизију на основу члана 165. ЗПП, у вези са чланом 154. став 1. истог закона, јер одговор на ревизију није био потребан ради вођења парнице, па је одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Бранка Дражић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић